

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. balandžio 12 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Artūro Driuko, Donato Šerno (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanaukaitės, susipažinusi su 2023 m. kovo 20 d. paduotu atsakovės UAB „Planner5D“ kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. vasario 14 d. nutartimi pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. spalio 21 d. sprendimą ir sprendimo rezoliucinę dalį išdėstė taip: ieškovo S. N. ieškinį tenkinti visiškai; priteisti ieškovui S. N. iš atsakovės UAB „Planner5D“ 48 878,40 Eur nepanaudotų atostogų kompensaciją, 51 322,32 Eur su darbo santykiais susijusių netesybų ir 2994,75 Eur pirmosios instancijos teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų (sumos nurodytos neatskaicius darbuotojo mokėtinų mokesčių); atsakovės priešieškinį atmesti.

Kasaciniu skundu atsakovė UAB „Planner5D“ prašo pakeisti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutartį ir ieškovo S. N. ieškinį atmesti, o atsakovės UAB „Planner5D“ priešieškinį tenkinti – priteisti atsakovei UAB „Planner5D“ iš S. N. 72 360,86 Eur nuostolių atlyginimo ir 5 proc. metinių procesinių palūkanų.

Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovės kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas neidentifikavo ir neatskyrė juridinio asmens vadovo pareigų ir padarytos žalos pobūdžio pagal [DK 103 straipsnio](#) 2–3 dalis. Šis pažeidimas lėmė neteisėtos nutarties priėmimą, kadangi teismas ieškovą-juridinio asmens vadovą prilygino eiliniam darbuotojui net neatsižvelgęs į įrodinėjamą jo padarytos žalos pobūdį, kuris kyla išimtinai iš civilinės pareigos tinkamai ir tiksliai vykdyti be išimties visų darbuotojų, taigi ir savo, darbo laiką (konkrečiai – laisvo nuo darbo laiko) apskaitą pažeidimo. Tokios pareigos eilinis darbuotojas neturi, ją turi išimtinai tik vadovas.
2. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad esant šalių ginčui dėl konkrečių laikotarpių (ne)priskyrimo darbo ar jam prilygintam laikui, už kurį pagal nacionalinės teisės normas turi būti sumokama, byla nagrinėjantis teismas, be kita ko, turi atsižvelgti į Direktyvos 2003/88/EB bei Direktyvos 2002/15/EB nuostatas dėl darbo ir poilsio laiko apibrėžties, Teisingumo Teismo išaiškinimus dėl esminių kriterijų, sąlygų konkretų laikotarpį kvalifikuoti kaip darbo laiką. Teismai pagal bylos duomenis turi įvertinti darbuotojo darbo laiko kokybę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 7 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-411-695/2018](#) 29 punktas).
3. Apeliacinės instancijos teismas suabsoliutino atostogų formaliosios išraiškos (rašytinio prašymo ir mokėjimų identifikavimo kaip atostoginių) reikšmę sprendžiant dėl jų suteikimo fakto nustatymo ir nevertino atsakovės pateiktų leistinių įrodymų, kad ieškovas nusprendė suteikti sau ilgą trukmės laisvą nuo darbo laiką, už kurį jam buvo mokamas atlygis. Šis pažeidimas lėmė neteisėtos nutarties priėmimą, kadangi apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo [DK 126 straipsnio](#) 1 dalyje ir Direktyvoje 2003/88/EB esančios kasmetinių atostogų (atlygintino laisvo nuo darbo laiko) sampratos ir turinio. Lemiamas veiksnys kvalifikuojant laikotarpį kaip „darbo laiką“ pagal Direktyvą 2003/88/EB yra tas, kad darbuotojas privalo fiziškai būti darbdavio nurodytoje vietoje ir turi būti jo pasiekiamas, kad pririnkęs galėtų nedelsdamas atlikti savo funkcijas. Šios pareigos, dėl kurių atitinkami darbuotojai negali pasirinkti buvimo vietos budėjimo laikotarpiais, laikytinos susijusiomis su jų funkcijų vykdymu (žr. ESTT 2003 m. rugsėjo 9 d. sprendimo *Jaeger*, byloje Nr. C 151/02, 63 punktą; 2011 m. kovo 4 d. nutarties *Grigore*, byloje Nr. C 258/10, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
4. Apeliacinės instancijos teismo, pirma, turėjo būti išnagrinėtas priešieškinis, t. y. išnagrinėtas klausimas, kiek ieškovas realiai atostogavo, pagal tokiame reikalaviniui dėl žalos atlyginimo leistinus įrodymus, ir tik po to vertinami ieškovo reikalavimai, kadangi pasitvirtinus atsakovės priešieškinio argumentams, ieškinio reikalavimai būtų laikomi *prima facie* nepagrįsti.
5. Ieškovas, neįgyvendinęs jam priklausančių juridinio asmens vadovo pareigų vykdyti savo darbo laiko apskaitą, nesąžiningai pasinaudojo šiuo savo paties neveikimu reikalaujamas iš atsakovės apmokėti jau panaudotas atostogas ir dar sumokėti netesybas ([DK 24](#) straipsnis). Kartu ieškovui perdavus atsakovės (bendrovės) valdymą kitam vadovui ir sprendžiant dėl neišnaudotų ieškovo atostogų, šis faktas tyčia nebuvo atskleistas, nors turėjo esminę reikšmę darbo sutarties vykdymui ir ieškovas tai žinojo ([DK 25](#) straipsnis).

6. Teismai padarė [CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintos normos, apibrėžiančios žalos sampratą, pažeidimą, kadangi pinigų sumas, kurios bendrovės buvo patirtos kaip išlaidos darbo vietai išlaikyti ir atlyginti, nors dėl ieškovo neteisėtų veiksmų nevedant laiko apskaitos joks darbas nebuvo atliekamas, teismai laikė darbo užmokesčiu, bet ne žala vien dėl to, kad šiuo atveju vadovas ir darbuotojas, kuriam nepagrįstai mokėtas atlygis, sutapo.
7. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK 320 straipsnį](#) ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-311-415/2016, 21 punktą; 2016 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-220-687/2016](#), 37 punktą; 2022 m. sausio 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-132-403/2022](#), 29 punktą), nes pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą apeliaciniu skundu neskundžiamoje dalyje, taip peržengė bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir gražinti jį padavusiam asmeniui.

Gražinti atsakovei UAB „Planner5D“ (j. a. k. 303324697) 2270 (du tūkstančius du šimtus septyniasdešimt) Eur žyminį mokestį sumokėtą 2023 m. kovo 20 d. AB SEB banke mokėjimo nurodymu Nr. 3340.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Artūras Driukas

Donatas Šernas

Jūratė Varanauškaitė